

Preek zondag 21

- Schildwolde, 31 mei 2015
- Kees van Dusseldorp
- Extra aandacht voor zending

Liturgie:

Votum en groet

Gz.105:1,3,8.9 [Wiekslag 1-4]

Gebed

Lezen: HC zondag 21

1 Pet.2:1-10

Joh.20:19-23

Ps.133

Preek

Gz.119:1,2,4

Aandacht voor zending

Zingen: geloofsbelijdenis (Casper Koolsbergen)

Gebed

Collecte

Ld.95

Zegen

De kerk leeft van vergeving

Dat is haar bron

Dat is haar band

Dat is haar doel

Gemeente van Christus,

Vanmiddag gaat het over de kerk.

Nog een keer:

Vanmiddag gaat het over de kerk.

Ik heb bij deze preek drie keer een nieuwe inleiding geschreven. De eerste ging over FC Groningen. Omdat ik weet dat sommige mensen dan op het puntje van hun stoel gaan zitten, terwijl dat enthousiasme voor de kerk niet altijd merkbaar is. De tweede ging over aardbevingsschade aan ons kerkgebouw en de plek die de kerk inneemt in onze leefwereld. En de derde ging over alle verschillende kerken in Nederland en hoe we met christenen uit andere kerken moeten omgaan.

Ik heb die inleidingen weer geschrapt. Omdat ik met elke inleiding een aantal mensen aantrek en anderen afstoot. Want de betrokkenheid van iedere aanwezige is anders. Als het gaat over de kerk, dan heeft iedereen daar een ander verhaal over. En een andere relatie mee. Voor sommigen is de kerk alles. En anderen hebben er helemaal niets mee. Ik heb deze inleidingen ook geschrapt omdat ze vooral gericht zijn op kerkleden. Terwijl jij misschien voor het eerst in de kerk bent of op zoek bent naar God in je leven.

Daarom nog een keer: Vanmiddag gaat het over de kerk. Dat betekent dat het gaat over jou en over God. Het gaat over anderen en over jezelf. Het gaat over je leven en over onze wereld. En vooral: het gaat over Jezus Christus en over de Heilige Geest.

De kerk, daar ben je met je lichaam bij betrokken. Je voeten hebben je hier gebracht. Je lijf heeft een zitplaats gekregen, meer of minder comfortabel. Je oren en je ogen krijgen de nodige prikkels. En misschien je neus ook nog wel. Je stem laat je horen, de een wat meer dan de ander. En je handen gebruik je om een pepermuntje te pakken, je Bijbel vast te houden, als je die bij je hebt en misschien wat dingen op te schrijven. Lichamelijk ben je aanwezig en je probeert wakker te blijven hoop ik.

De kerk, daar ben je met je hoofd bij betrokken. Je weet een aantal dingen van deze kerk. Of je wilt er wat van weten. Je hebt wellicht een mening over allerlei zaken in deze kerk. Je vindt sommige dingen belangrijk en andere dingen storend. Je vindt sommige mensen prettig en hebt met anderen slechte ervaringen. Je maakt je zorgen over sommige zaken en juicht andere ontwikkelingen juist toe. Je bent er blij mee of juist gefrustreerd, je loopt er warm voor of je blijft er koud onder.

De kerk en je lichaam. De kerk en je hoofd. Maar hoe zit het met je hart? Daar bedoel ik mee: wat geloof je van de kerk? Mening en gedachten, gevoelens en ervaringen zijn belangrijk. Ik hoop ook dat je er wat mee doet. Zowel met je goede ervaringen als met je kritische vragen. Maar ik begin vanmiddag aan de andere kant: Wat geloof je van de kerk? Dat betekent dat ik wil luisteren naar wat de Heer over de kerk zegt. Om dat als een licht te gebruiken bij mijn ervaringen en mijn gedachten.

De kerk leeft van vergeving

Dat is haar bron

Dat is haar band

Dat is haar doel

De kerk leeft van vergeving. Dat is haar bron.

Ik moet denk ik eerst even uitleggen waarom ik dit als thema heb gekozen: 'de kerk leeft van vergeving'. Dat heeft de maken met de catechismus, die in zondag 21 drie stukjes van het christelijk geloof bespreekt. Drie stukjes uit onze geloofsbelijdenis: 'Ik geloof een heilige, algemene christelijke kerk, de gemeenschap der heiligen, vergeving van de zonden.' Kerk, gemeenschap en vergeving. Meer dan genoeg stof om een heleboel preken aan te wijden. Maar deze keer breng ik ze bij elkaar in één thema. Omdat daarmee direct bij de navelstreng van de kerk aankomen: de kerk leeft van vergeving.

De catechismus geeft een prachtige omschrijving van de kerk. 'Het is een uitverkoren gemeente, bij elkaar gebracht en gehouden door Jezus Christus door zijn Woord en Geest, die op aarde aanwezig blijft tot het eind van de tijd'. Dat zijn mooie woorden. Zoals er in de Bijbel steeds prachtige woorden en beelden worden gebruikt om iets van de kerk te zeggen: 'de kerk is een geestelijke tempel van levende stenen, de kerk is de bruid van Jezus Christus, de kerk is het nieuwe volk van God.'

Die woorden zijn zo mooi, dat het mensen moeite kost om de verbinding te maken met de concrete kerk waar ze lid van zijn. 'Dat is de onzichtbare kerk van alle gelovigen', zegt de een. 'Dat is de kerk straks op de nieuwe wereld', zegt een ander. 'Dat is het ideaal', zegt een derde. Daarmee geven al die mensen aan dat de werkelijkheid hier ver bij achter blijft: Levende stenen? Ze lijken soms nog harder en stugger dan bakstenen! De bruid van Christus? Waar is dan de bijbehorende uitstraling van blijdschap en zuiverheid? Het nieuwe volk van God? Maar ik zie haast geen verschil met andere groepen mensen!

Ja, zegt iemand, maar het zijn *geloofsuitspraken*. Je ziet het niet, maar het is toch zo. We geloven dat Jezus het Hoofd van het lichaam is, en we geloven dat het één kudde is. Ook al zie je het niet zo in de praktijk. En ervaar je het niet zo voor jezelf. Je gelooft het wel. Inderdaad, je gelooft het wel... Als er geen verbinding is met de werkelijkheid, blijft het geloof in de lucht hangen. Het verschrompelt tot een fossiel overblijfsel uit het verleden. Of het verstart tot een theoretische visie zonder liefde.

Weet u, een geloofsuitspraak is geen normatief ideaal. Geloof drukt de werkelijkheid niet weg, maar zet het in een ander licht. In een geloofsuitspraak klinkt altijd verwondering. Anders is het geen geloof. Bv: 'Ik geloof in God de Vader.' Als je daarin niet meer de verbazing voelt dat je God als Vader mag zien, dan heb je een stuk huiswerk te doen. Zo is het ook met wat je gelooft over de kerk. 'Ik geloof een heilige, algemene, christelijke kerk'. Dat is niet bedoeld om te zeggen hoe het moet. Of hoe het hoort te zijn. Het is al helemaal niet bedoeld om kritiek op de kerk weg te drukken, slechte ervaringen te bedekken of verkeerde ontwikkelingen goed te praten. Nee, het is een uitspraak waarin verwondering doorklinkt. Je wordt uitgenodigd om je te verbazen over Gods genade. Er is een kerk in deze wereld. God dank! Er is een kerk in Schildwolde. Halleluja!

Jezus is niet alleen het Hoofd van de kerk, maar ook het fundament, de hoeksteen. Wat heeft Hij veel overgehad om een gemeente te vormen! Het offer dat Hij heeft gebracht, dat heeft ons in de kerk gebracht. Vergeving door Jezus Christus is de basis van de kerk. Daarom klopt in de viering van het avondmaal ook het hart van de gemeente. De kerk is geboren uit de vergeving. Petrus geeft daar heel mooi woorden aan: 'Hij heeft u uit de

duisternis geroepen tot zijn licht. Eens was u geen volk, nu bent u Gods volk. Eens leefde u buiten zijn liefde, nu bent u in zijn ontferming aangenomen.' Vergeving is echt de navelstreng van de kerk!

De kerk is geen instituut, dat vanzelf overeind blijft tot de laatste dag van de wereld. Zoals scholen en gevangenissen altijd wel zullen blijven bestaan, zolang de mensheid bestaat. Nee, de kerk leeft bij de gratie van God. De kerk leeft van de vergeving van Jezus Christus. Daarom kun je een kerk niet regelen, heb je geen recht op een gemeente, is het niet het eigendom van een kerkenraad of een dominee, maar blijft de kerk een genade-gave van God. We krijgen verantwoordelijkheid voor de gemeente. We discussieren en organiseren erop los. Maar eerst danken we de Heer van harte voor de kerk!

'Ik ga niet in de kerk zitten! Die mensen zijn me veel te netjes. Die hebben hun leven voor elkaar. Daar pas ik niet bij.' Ik hoorde het kort geleden van iemand uit het dorp. Misschien lijkt het aan de buitenkant wel of kerkleden een fatsoenlijk leven leiden. Maar je gaat niet naar de kerk om te laten zien dat je een goed christen bent en netjes leeft. Je gaat naar de kerk omdat je weet dat je van jezelf een slecht mens bent, die fouten heeft gemaakt en het van genade moet hebben. Als je hier vanmiddag te gast bent: verkijk je niet op de buitenkant! Onder ons zitten mensen die vreemd gegaan zijn, die gestolen hebben, die veroordeeld zijn, die anderen misbruikt hebben, die worstelen met hun seksualiteit, met hun egoïsme en met hun angsten. Ieder die bij de kerk hoort, weet zich een zondaar en leeft van Gods liefde.

Er is een plek voor mensen die hun slechtheid erkennen. Misschien hebt u wel eens gehoord van de AA: Anonieme Alcoholisten. De kerk heeft daar wel iets van. Het is een groep BZ-ers: bekende zondaren. Die vergeving hebben gevraagd en genade hebben ontvangen. In Jezus Christus. Daarom is ieder welkom, ook als je leven in puin ligt, als je geen idee hebt welke kant je op moet, als je je schaamt voor je verleden of bang bent voor de toekomst. De kerk leeft van vergeving. Dat God een verzameling van zulke mensen 'de bruid van Jezus Christus' noemt, dat verzin je zelf niet. Houdt die verwondering vast. En leer het zeggen door Jezus Christus. De kerk leeft van vergeving. Wat er verder over de kerk ook nog te zeggen is. En wat er ook te doen is. Dat is haar bron.

De kerk leeft van vergeving. Dat is haar band.

Er wordt wel gefluisterd dat de opstellers van de catechismus expres de vergeving van zonden in deze zondag erbij hebben genomen. Omdat er in de onderlinge gemeenschap in de kerk zoveel fout gaat, dat het niet overbodig is om het ook maar direct over vergeving te hebben als je het over de kerk hebt..

Nu klopt dit historisch niet, maar deze mening laat wel iets zien. Over hoe het in de kerk toegaat. Niets menselijks is kerkleden vreemd. Natuurlijk, er gebeuren prachtige dingen. Er is betrokkenheid op elkaar, er zijn mooie initiatieven, er is hulp en steun binnen de gemeente en kerkleden zetten zich in voor anderen. We zijn er dankbaar voor. Maar er gebeuren ook heel merkwaardige en slechte dingen. Het is toch vreemd dat gereformeerde ondernemers soms liever zaken doen met niet-kerkmensen dan met gemeenteleden. Het is toch vreemd dat 'de kerk' in de wereld de naam heeft van betweters die geen ruimte hebben voor andere meningen. Het is toch vreemd dat de kerk als eerste

wordt verbonden met schandalen, gebrek aan openheid en een doorlopende geschiedenis van conflicten en afsplitsingen.

De kerk leeft van vergeving. Niet alleen tussen God en mensen. Maar ook onderling. Je kunt pas kerk zijn en een gemeenschap vormen, als er sprake is van liefde. Als er bereidheid is om elkaar te vergeven en te aanvaarden. Dat is de enige manier waarop een kerk als gemeenschap kan functioneren. Als er tussen u geen verzoening wordt gevonden, dan heeft de kerk geen toekomst. Dan hebben genade en vrede geen kracht en worden kerkdiensten een toneelstukje.

Wij zijn in de gemeente op dit moment druk met reorganisatie. Wijken en kringen zijn ingedeeld. De ambtsdragers gaan op een wat andere manier te werk. 'Gemeenteopbouw' noemen we dat. Dat blijft onze aandacht houden. Het is een goede zaak, dat we bewust bezig zijn hoe we in de gemeente een levende gemeenschap kunnen stimuleren. Maar gemeenteopbouw gaat niet alleen over structuur en organisatie. Het gaat zelfs niet alleen over onderling meeleven en helpen. Er ligt nog een veel diepere verbondenheid onder. Die we niet gemakkelijk onder woorden brengen. Dat is de vergevingsgezindheid. De liefde van Jezus Christus voor elke ander die je ontmoet. Niet alleen accepteren dat de ander er ook is, maar hem of haar ook aanvaarden als broer of zus in Jezus Christus.

Vergeving is de band die de kerk tot gemeenschap maakt. Dat hebben we ook nodig. Ieder mens maakt fouten. Soms in het klein: je zei iets wat niet goed viel. Je was ergens niet, waar je wel verwacht werd. Je meende iets op iemands gezicht te zien, wat je niet fijn vond. Soms is het groter: je deed een keuze die wel in jouw belang was, maar niet in dat van een ander. Je probeerde jezelf wat meer naar voren te dringen en schoof een ander weg. Je liet je verleiden tot schelden of nog erger.

Weet je wat het gevolg is van zulke fouten? Ze maken de last aan twee kanten groter. Er is een slachtoffer die schade oploopt en zo nog een steen in haar rugzak erbij krijgt. Tot ze niet meer kan en kapot gaat. En er is een dader die zich schuldig weet en zo nog een steen in zijn rugzak erbij krijgt. Tot hij niet meer kan en kapot gaat. Zonden maken het leven kapot, verwoesten de vrede en breken de gemeenschap.

De schade verdwijnt niet zonder vergeving. En de schuld verdwijnt niet zonder vergeving. In de eerste plaats vergeving door God in Jezus Christus.

Je leert bij Hem loslaten, wat een ander ook heeft gedaan. Je brengt het bij de Heer, inclusief je boosheid en je verdriet.

En je leert bij Hem je zonden erkennen, welke reden je er ook voor had. Je brengt het bij de Heer, inclusief je spijt en je schaamte.

Je ontvangt Gods genade door Jezus Christus. Je weet je aanvaard in zijn liefde. Van daaruit zoek je elkaar op. Om erover te praten, om je gevoelens te tonen en het samen bij de Heer te brengen.

Dat klinkt gemakkelijk, dat besef ik. Ik weet hoe lang de weg kan zijn om te komen tot gesprek en verzoening. En hoe kwetsbaar het proces is, vooral als de schade groot is. Je kunt vergeving niet afdwingen. En toch zeg ik: alleen vergeving maakt de kerk tot een gemeenschap. Die begint bij Gods genade voor jou. Hoe eerder je ermee begint, hoe beter het is. Alleen door vergeving is het mogelijk dat mensen die zo verschillend zijn, die elkaar pijn doen en aan elkaar tekort komen, toch een gemeenschap vormen.

De kerk leeft van vergeving. Dat is haar doel.

In zondag 21 worden kerk, gemeenschap en vergeving in een keer behandeld. Dat is niet omdat je het maar snel over vergeving moet hebben als de kerk ter sprake komt. Er is wel een andere reden waarom de opstellers van de catechismus dit zo gedaan hebben: in de kerk wordt vergeving geschonken. Die plek heeft de kerk in het werk van God: Het is de plek in de wereld waar de vergeving van Christus wordt uitgedeeld en wordt ontvangen. Vergeving is het doel van de kerk.

‘In de kerk wordt vergeving geschonken’. Misschien klinkt dit je hoogmoedig in de oren. Beschikt de kerk over Gods genade? Krijgen mensen buiten de kerk dan geen vergeving? Beslist je kerklidmaatschap dan over je toekomst? Nee, het zit niet vast op de kerk zelf, maar op de schat die in de kerk wordt bewaard: het evangelie van Jezus Christus. Dat is de boodschap die in de kerk wordt verkondigd, het goede nieuws dat in de kerk wordt gevierd. Het wordt hoorbaar gemaakt in de kerkdiensten: ‘Er is genade en vrede voor ieder die gelooft in Jezus Christus.’ Het wordt toegankelijk gemaakt in de preken: ‘Laat je redden en verlossen, ontvang het leven in Christus’. Het wordt tastbaar gemaakt in het avondmaal: ‘zo zeker als je van het brood en de wijn neemt, zo zeker zijn je zonden je vergeven’. Zo wordt in de kerk vergeving geschonken.

Een huis moet je steeds weer opruimen. Kleren steeds opnieuw wassen. Je auto steeds weer bijtanken. Zo moet je ook elke keer weer horen en leren aanvaarden dat er vergeving is voor zondaren. Vergeving is geen eenmalige schoonmaak. Maar een ruimte om te leven. De kerk leeft ervan. En leeft ervoor.

In deze wereld vol onvrede, onrecht en onrust is een plek waar genade heerst. Er is een gemeenschap die oefent in vergeven en verzoenen. Een kerk, waar mensen leren vergeving te vragen, vergeving te geven en vergeving te ontvangen. Wat een zegen voor de wereld, dat er zo’n plek van genade is! Waar het evangelie wordt bewaard en gedeeld. Waar een mens de Heer ontmoet. En je leven open komt te liggen. Tot in de eeuwigheid. Dat is de missie die de kerk heeft. Niet alleen voor wie lid is. Maar voor iedereen.

Er is veel over de kerk te zeggen en te vinden. Over de gemeente hier, inclusief alle inzet en activiteit. Over ons kerkverband met alle ontwikkelingen daarin. Over andere kerken. Over wat je van de kerk mag verwachten. En hoe je zelf aan de gemeenschap bijdraagt.

Die gesprekken en bewegingen zullen doorgaan. Maar de kerk wordt geboren in de vergeving door Jezus Christus. Dat ligt de navelstreng. Laten we daar steeds beginnen. Ook in alles wat we doen en zeggen. Met verwondering: er is een kerk. Goddank! Er is een plek waar wordt geoefend in het leven van genade. En in het samenleven in vrede. Goddank! Er zijn mensen die je helpen en bemoedigen kunnen. Die je aanspreken en met je meeleven. Zodat je in de genade en vrede van Christus leeft. En de Heer zelf ontmoet.

Laten we danken en bidden voor de kerk van Christus. En voor de gemeente van Schildwolde. En bovenal voor het goede nieuws van vergeving en toekomst.

Amen